

Danuta Pytel-Pandey

Wrocław

Dyrektywne akty mowy w Nowym Testamencie

Słowa kluczowe: komunikacja, dyrektywne akty mowy, analiza pragmalingwistyczna

Najdoskonalsza i najbardziej znana księga świata, za jaką uważana jest Biblia, była, jest i ośmielę się twierdzić, że do końca istnienia ludzkości, będzie natchnieniem i inspiracją do badań naukowych w wielu dziedzinach, od teologii, filozofii, historii po psychologię, pedagogikę, a także lingwistykę.

Celem niniejszej pracy jest najpierw omówić specyfikę dyrektywnych aktów mowy, a następnie pokazać, że na kartach Nowego Testamentu znajdują się różne rodzaje dyrektywnych aktów mowy oraz przeprowadzić analizę pragmalingwistyczną wybranych przykładów dyrektywnych aktów mowy zaczerpniętych z ksiąg Pisma Świętego Nowego Testamentu.

1. Akty mowy należące do klasy dyrektywnych aktów mowy oraz ich specyfika

Wśród aktów komunikacji jako pierwszy termin dyrektywne akty mowy wprowadził do językoznawstwa J. R. Searle, kontynuator badań J. L. Austina. Wydzielił on pięć typów aktów mowy: *asertywy*, *dyrektywy*, *komisywy*, *ekspresywy* i *deklaratywy*¹. Do dyrektywnych aktów mowy J. R. Searle za-

---

¹ J. R. Searle, 1999, *Umysł, język, społeczeństwo. Filozofia i rzeczywistość* (tyt. org. *Mind, Language and Society. Philosophy in the Real World*, z ang. tł. D. Cieśla), Warszawa, s. 230–239.

liczył te akty, w których intencją nadawcy jest skłonienie odbiorcy, aby wykonał działanie, jakiego oczekuje od niego nadawca. Za nim próbę klasyfikacji aktów mowy podjęło wielu badaczy. Granice wydzielanych aktów mowy często są dość płynne, a rodzaje aktów mowy należących do danego typu aktów też bywają kwestionowane, np.: niektórzy badacze uważają, że *groźby* powinny ze względu na swój dyrektywny charakter przynależeć do dyrektywnych aktów mowy, a nie jak proponował J. R. Searle do komisywnych aktów mowy [Prokop 2010, 115–116; Маслова 2008, 78–79].

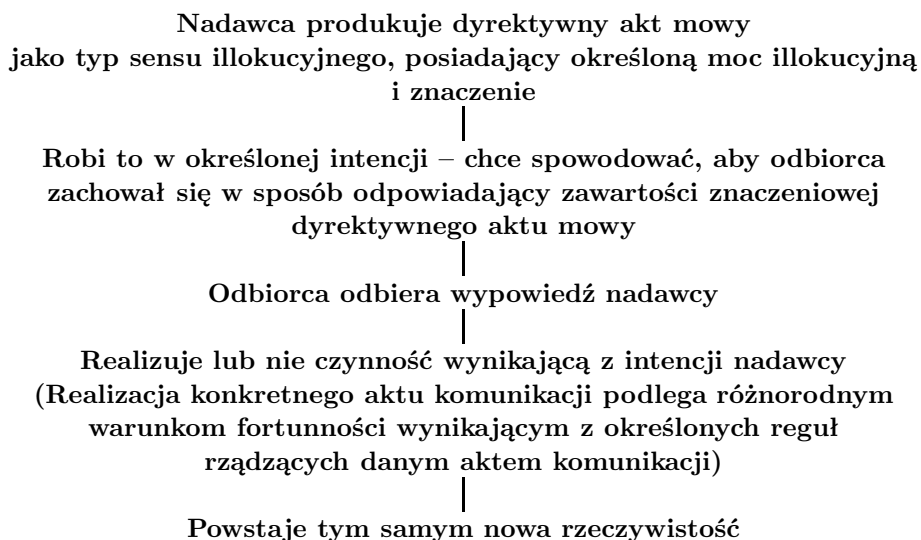
W związku z istniejącymi różnicami w poglądach, co do zawartości klasy dyrektywnych aktów mowy chciałabym na podstawie badań przede wszystkim J. R. Searle'a [Searle 1987 i 1999], D. Wunderlicha [Wunderlich 1976], A. Wierzbickiej [Wierzbicka 1973], G. Hindelanga [Hindelang 1978 i 2010], N. Formanowskiej [Формановская 2007], E. Komorowskiej [Komorowska 2008] oraz własnych [Pytel-Pandey 2009 i 2011] zaliczyć do klasy dyrektywnych aktów mowy następujące akty: *żądania, nakazy, zakazy, rozkazy, komendy, polecenia, regulaminy, przykazania, przymuszenia, szantaże, groźby, zarządzenia, recepty, przepisy, propozycje, pobudzenia/zachęty, prośby, błagania, wskazówki, rady, przestrogi, instrukcje, ostrzeżenia*.

Z punktu widzenia pragmatyki dla wypowiedzi dyrektywnych istotne będzie wyodrębnienie komponentów dyrektywnego aktu mowy, tak aby mógł on spełniać swoje zadanie komunikacyjne.

W związku z tym każdy dyrektywny akt mowy powinien być sumą następujących elementów:

1. *Nadawca – producent dyrektywnego aktu mowy* (pojedynczy lub zbiorowy), dążący do zmiany rzeczywistości według własnych potrzeb, poglądów, pragnień, własnej wizji nowej rzeczywistości, która w jego mniemaniu powstanie, jeśli zostanie spełnione to, co on postuluje.
2. *Odbiorca – adresat* (pojedynczy lub zbiorowy), do którego konkretny dyrektywny akt mowy jest skierowany.
3. *Przedmiot dyrektywnego aktu mowy*, a więc to z czym zwraca się nadawca do odbiorcy: problem, który powinien zostać rozwiązany, prośba, którą wypowiada osoba prosząca (nadawca), żądanie, którego wypełnienia oczekuje osoba je kierująca, itd.
4. *Konkretna sytuacja komunikacyjna*, w czasie której przy pomocy środków językowych na piśmie lub w mowie albo/i środków pozajęzykowych (gesty, mimika), znanych zarówno nadawcy, jak i odbiorcy, może dojść do realizacji przedmiotu dyrektywnego aktu mowy.
5. *Warunki pomyślności konkretnego dyrektywnego aktu mowy* – zespół uwarunkowań gwarantujących właściwe powstanie, użycie i oczekiwanie przez nadawcę skutek tegoż dyrektywnego aktu mowy.

Dla właściwego przebiegu procesu komunikacji pomiędzy nadawcą i odbiorcą chcę pokazać, opierając się na badaniach J. R. Searle'a [Searle 1987], że powinien zaistnieć proces przebiegający według następującego schematu:

Ze względu na budowę wypowiedzi dyrektywnej, za E. Komorowską [Komorowska 2008, 40–52], wyznaczę trzy części składowe takich wypowiedzi: *część fatyczną, część dyrektywną oraz część uzupełniającą*.

$$\begin{aligned} \text{WYPOWIEDŹ DYREKTYWNA (WD)} = \\ \text{KOMPONENT FATYCZNY (KF)} + \text{KOMPONENT DYREKTYWNY (KD)} \\ + \text{KOMPONENT UZUPEŁNIAJĄCY (KU)} \end{aligned}$$

Należy zwrócić uwagę, że tylko komponent dyrektywny jest elementem obligatoryjnym – bez niego nie może zaistnieć dyrektywny akt mowy. Komponenty fatyczny i uzupełnienia mają charakter fakultatywny. Pozbawiony części fakultatywnych dyrektywny akt mowy jest konstrukcją poprawną, ale ma wydźwięk bardzo kategoryczny i często niegrzeczny, niejednokrotnie utrudnia adresatowi zrozumienie intencji komunikacyjnej nadawcy. Elementy fatyczny i uzupełnienia zwykle czynią wypowiedź bardziej uprzejmą i konkretyzują zarówno sytuację komunikacyjną, jak i jej adresata. Na element fatyczny składają się formy adresatywne, wykrzyknienia, czasowniki konatywne, interiekcje, Nomina Sacra oraz inne wyrażenia parentetyczne, np. wulgaryzmy [Komorowska 2008, 41–44]. Element uzupełnienia, który zawiera objaśnienia, usprawiedliwienia, motywację postępowania nadawcy

lub mówi o skutkach czekających na adresata w przypadku niepodporządkowania się woli nadawcy, jest częścią manifestującą poglądy, sposób myślenia, poziom determinacji w dążeniu do osiągnięcia swojego celu, a pośrednio także osobowość nadawcy i jego stosunek do odbiorcy. Stosunek nadawcy do adresata najwyraźniej jest przedstawiony w użytych formach adresatywnych.

2. Dyrektywne akty mowy w Nowym Testamencie – analiza pragmatyngwistyczna wybranych przykładów

Żądanie:

- 1) *(Diabeł) Zaprowadził Go też to Jerozolimy, postawił na narożniku świątyni i rzekł do Niego: „Jeśli jesteś Synem Bożym, rzuć się stąd w dół!”².*
(Łk 4, 9) (WD = KU + KD)
- 2) *Wówczas zaczęli pluć Mu w twarz i bić go pięściami, a inni policzkowali Go i szydzili: „Prorokuj nam, Mesjaszu, kto Cię uderzył?”.*
(Mt 26, 67–68) (WD = KD + KF + KU)

Nakaz/żądanie/ polecenie:

- 3) *Gdy oni odjechali, oto anioł Pański ukazał się Józefowi we śnie i rzekł: „Wstań, weź Dziecię i Jego Matkę i uchodź do Egiptu: pozostań tam, aż ci powiem; bo Herod będzie szukał Dziecięcia, aby Je zgładzić”. On wstał, wziął w nocy Dziecię i Jego Matkę i udał się do Egiptu; tam pozostał aż do śmierci Heroda.*
(Mt 2, 13–15) (WD = KD + KU)
- 4) *A gdy Herod umarł, oto Józefowi w Egipcie ukazał się anioł Pański we śnie i rzekł: „Wstań, weź Dziecię i Jego Matkę i idź do ziemi Izraela, bo już umarli ci, którzy czyhali na życie Dziecięcia”. On więc wstał, wziął Dziecię i Jego Matkę i wrócił do ziemi Izraela. Lecz gdy postyszał, że w Judei panuje Archelaos w miejsce ojca swego Heroda, bał się tam iść. Otrzymałszy zaś we śnie nakaz, udał się w strony Galilei.*
(Mt 2, 19–22) (WD = KD + KU)
- 5) *Potem przystanął, dotknął się mar – a ci, którzy je nieśli stanęli – i rzekł: „Młodzieńcze, tobie mówię wstań!”. Zmarły usiadł i zaczął mówić; i oddał go jego matce.*
(Łk 7, 14–15) (WD = KF + KD)

² Wszystkie przykłady dyrektywnych aktów mowy w cytatach zaczerpniętych z Nowego Testamentu zostały podane pogrubioną kursywą.

Analizując żądanie, nakaz i polecenie łatwo zauważymy, że trudno jest przeprowadzić granicę pomiędzy nimi, a jeden akt mowy w zależności od sytuacji i osoby nadawcy może pełnić różne funkcje. Żądać może każdy bez względu na zajmowaną pozycję względem adresata. U nadawcy musi jednakże powstać przeświadczenie, że ma on prawo albo odpowiednie narzędzia nacisku, aby wymagać od odbiorcy spełnienia swego oczekiwania³. W naszych przykładach są Diabeł i jego siła zła (prz. 1) oraz żołnierze posiadający broń (prz. 2). Powstaje jednak pytanie, czy każde żądanie musi być spełnione? Z pewnością nie. Za niespełnieniem żądania przemawia przeświadczenie odbiorcy o jego absurdalności, brak zależności odbiorcy od nadawcy albo znacznie wyższa pozycja odbiorcy od pozycji nadawcy. Nie istnieje wówczas strach przed konsekwencjami odmowy (prz. 1), inną sytuacją jest z góry zaplanowana przez odbiorcę akceptacja negatywnych skutków odmowy i pogodzenie się z czekającymi go skutkami (prz. 2).

Nakazy i polecenia należą do tzw. *obligatoryjnych dyrektywnych aktów mowy*, a to znaczy, że odbiorca, chcąc pozostać w dotychczasowym układzie wobec osoby nadawcy, ze względu na swoje uzależnienie od nadawcy, z powodu jego nadrzędnej pozycji w hierarchii społecznej, zawodowej lub rodzinnej, powinien podporządkować się jego woli. Nakaz i polecenie są więc swoistą formą żądania, którego nadawca nie może odrzucić (prz. 3, 4, 5).

Pobudzenie/zachęta do wspólnego działania/propozycja:

6) *Gdy aniołowie odeszli od nich do nieba pasterze mówili nawzajem do siebie: „Pójdźmy do Betlejem i zobaczmy, co tam się zdarzyło i o czym nam Pan oznajmił”. Udali się też z pośpiechem i znaleźli Maryję, Józefa i Niemowlę leżące w żłobie.*

(Łk 2, 15–16) (WD = KD + KU)

Pobudzenie/ zachęta do wspólnego działania jest przykładem aktu propozycji, która ma dotyczyć zarówno nadawcy, jak i odbiorcy. Zachęta do podjęcia wspólnego działania zawsze jest formą aktu propozycji, natomiast akt propozycji nie zawsze jest aktem dotyczącym nadawcy i odbiorcy. W podanym przykładzie 6 propozycja jest jednocześnie pobudzeniem do wspólnego działania.

Prośba:

7) *Naraz ktoś z tłumu zawołał: „Nauczycielu, spojrzuj, proszę Cię, na mego syna; to mój jedynak”.*

(Łk 9, 38) (WD = KF + KD + KU)

---

³ Por.: A. Wierzbicka, *Akty mowy*, [w:] *Semiotyka i struktura tekstu*, pod red. M. R. Mayenowej, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1973, s. 212–213.

8) *Gdy przebywał w jednym z miast, zjawił się człowiek cały pokryty trądem. Gdy ujrzał Jezusa, upadł na twarz i prosił go: „**Panie, jeśli chcesz, możesz mnie oczyścić**”.*

(Łk 5, 12–13)

9) *Nagle zerwała się gwałtowna burza na jeziorze, tak że fale zalewały łódź; On zaś spał. Wtedy przystąpili do Niego i obudzili Go mówiąc: „**Panie, ratuj, giniemy!**”.*

(Mt 8, 24–25) (WD= KF + KD + KU)

Błaganie:

10) (...) *niewidomy żebrak Bartymeusz, syn Tymeusza siedział przy drodze. Ten słysząc, że to jest Jezus z Nazaretu zaczął wołać: „**Jezusie, Synu Dawida, ulituj się nade mną!**”. Wielu nastawało na niego, żeby umilkł. Lecz on jeszcze głośniejszym głosem wołał: „**Synu Dawida, ulituj się nade mną!**”.*

(Mk 10, 46–47) (WD= KF + KD)

Niełatwo jest również przeprowadzić granicę pomiędzy aktami prośby i błagania, jeżeli nie są one wyrażone czasownikami performatywnymi *prosić* (prz. 7) i *błagać*. Duże znaczenie w rozróżnieniu tych aktów mają intonacja i środki pozawerbalne. Prosić podobnie jak żądać może każdy, ale zarówno prośby jak i błaganie należą do tzw. *fakultatywnych dyrektywnych aktów mowy*, a to oznacza, że ich realizacja jest uzależniona od woli odbiorcy. Akty błagania dotyczą wysoce niesymetrycznych pozycji pomiędzy nadawcą i odbiorcą, dlatego są charakterystyczne dla układu człowiek – Bóg.

Prośba w przykładzie 8 wyrażana jest w sposób pośredni, ukryty. Na rodzaj aktu mowy wskazuje wtedy kontekst, a właściwe zrozumienie intencji nadawcy uzależnione jest wyłącznie od kompetencji komunikacyjnej i woli odbiorcy. Stwierdzenie trędownatego: „*Panie, jeśli chcesz, możesz mnie oczyścić*” jest oczywistą prośbą, która wypowiedziana wprost brzmiałaby, np.: „*Panie, oczyść mnie proszę / przywróć mi zdrowie.*”.

W relacji Jezus – apostołowie, a więc Mistrz – uczniowie, Syn Boży – ludzie wypowiedź „*Panie, ratuj, giniemy*” (prz. 9) choć brzmi jak pozorne żądanie, ze względu na rodzaj zależności pomiędzy nadawcami, a odbiorcą, jest aktem prośby/błagania.

Zakaz: (jednocześnie też rada i ostrzeżenie)

11) „**Nie sądzcie, abyście nie byli sądzeni**”.

(Mt 7, 1) (WD = KD + KU)

12) *Lecz On rzekł: „**Nie płaczcie, bo nie umarła, tylko śpi**”.*

(Łk 8, 52) (WD = KD + KU)

- 13) *„Nie dawajcie psom tego, co święte i nie rzucajcie swych perel przed świnie, by ich nie podeptały nogami i obróciwszy się, was nie poszarpały”.*

(Mt, 7, 6) (WD = KD + KU)

Zakazy są przeciwieństwem nakazów i tak jak one należą do *obligatoryjnych dyrektywnych aktów mowy*, tzn. że odbiorca jest zobligowany do wykonania ich, ponieważ osoba nadawcy ma taką władzę nad adresatem, że nie może on bez szkody dla siebie przeciwstawić się oczekiwaniom zakazującego. Zakaz, jeżeli zawiera element uzupełniający podający negatywne skutki jakich odbiorca może oczekiwać w przypadku niepodporządkowania się mu, tak jak w podanych przykładach (prz. 11 i 13), nabiera cech aktów ostrzeżenia lub rady. Intencją nadawcy jest powstrzymanie odbiorcy od wykonania czegoś w celu uchronienia go od negatywnych konsekwencji: *zakazuję wam sądzić, bo jeśli będziecie sądzić innych, to oni was także osądzą*. Przykład 12 podaje natomiast tylko przyczynę zakazu.

Rada:

- 14) *„Proście, a będzie wam dane; szukajcie, a znajdziecie; kołaczcie, a otworzą wam. Albowiem każdy, kto prosi, otrzymuje; kto szuka znajduje; a kołaczącemu otworzą”.*

(Mt 7,7) (WD = KD + KU)

Akty rady należą do *aktów fakultatywnych*, tzn. że nadawca pozostawia odbiorcy swobodę w podejmowaniu decyzji o postępowaniu według nich i nie wyciągnie negatywnych konsekwencji w stosunku do adresata, jeżeli odrzuci on jego sugestie. Rad może udzielać każdy, ale zwykle oczekuje się tych aktów od nadawcy, który ma odpowiednie kompetencje do wypowiedzania ich. W przeciwnym wypadku nadawca może narazić się na kpinę i ośmieszenie. Podany przykład 14 zawiera argumentację przemawiającą za postępowaniem według sugestii nadawcy, którym jest Jezus. W związku z tym, że nadawcą jest Syn Boży – Nauczyciel można tę wypowiedź potraktować także jako wskazówkę, jak należy postępować, aby osiągnąć cel, a dla wierzących może być ona bardziej poleceniem niż wskazówką.

Rozkaz/polecenie (służbowe):

- 15) *Bo i ja, choć podlegam władzy, mam pod sobą żołnierzy. Mówię temu: „Idź!” – a idzie; drugiemu: „Chodź tu!” – a przychodzi; a słudze: „Zrób to!” – a robi.*

(Mt 8, 9) (WD = KD)

- 16) *Lecz Jezus rozkazał mu surowo: „Milcz i wyjdź z niego!”. Wtedy duch nieczysty zaczął go targać i z głośnym krzykiem wyszedł z niego.*

(Mk 1, 25–26) (WD = KD)

- 17) *Ostatni rozkaz. Wtedy Jezus podszedł do nich i przemówił tymi słowami: „Dana Mi jest wszelka władza na ziemi. Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu świętego w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata”.*

(Mt 28, 18–20) (WD = KD + KU)

Rozkaz i polecenie mają tę cechę wspólną, że oba akty wypowiedane są przez przełożonych do podwładnych, którzy z racji zależności służbowej są zobligowani do postępowania zgodnego z intencją nadawcy. Różni je forma i stopień kategoryczności. Rozkaz jest zazwyczaj krótszy i bardziej kategoryczny niż polecenie o charakterze służbowym, które może przybierać nawet formę pozornej, grzecznej prośby. Rozkazy o charakterze wojskowym, jak w przykładzie 15, jeżeli nie zostaną wykonane narażają odbiorcę na bardzo poważne konsekwencje, aż po utratę życia włącznie. Przykład 16 pokazuje zależność Syn Boży – złe duchy, które muszą mu być bezwzględnie posłuszne. Przykład 17 jest rozkazem, ale też jednocześnie wskazówką dotyczącą sposobu działalności apostołów, swoistym pożegnaniem Mistrza z uczniami.

Ostrzeżenie/przestroga:

- 18) *I otworzyły się ich oczy, Jezus surowo im przykazał: „Uważajcie, niech się nikt o tym nie dowie!”.*

(Mt 9, 30) (WD = KD)

- 19) *Ostrzeżenie przed uczonymi w piśmie. Gdy cały lud się przysłuchiwał, rzekł do swoich uczniów: „Strzeżcie się uczonych w Piśmie, którzy z upodobaniem chodzą w powłóczyстых szatach, lubią pozdrowienia na rynku, pierwsze krzesła w synagogach i zaszczytne miejsca na ucztach. Objadają oni domy wdów i dla pozorów długo się modlą”.*

(Łk 20, 45–47) (WD = KD + KU)

Akt ostrzeżenia zakłada, że wypowiadający je posiada doświadczenie lub/i wiedzę, której nie ma odbiorca, a ponieważ nadawca jest przychylnie, życzliwie nastawiony do adresata i chce ustrzec go od negatywnych skutków jego potencjalnej działalności, pozostawiając mu jednak wolność wyboru w postępowaniu, kieruje je do odbiorcy. Jeśli nadawca jest negatywnie nastawiony do odbiorcy, to ostrzeżenie staje się aktem groźby: *ostrzegam cię jeśli zrobisz/nie zrobisz X, to ja dołożę starań, żeby uczynić ci/nie uczynić ci Y.*

Instrukcja postępowania/wskazówki/polecenie:

- 20) *Tych to Dwunastu wysłał Jezus, dając im następujące wskazania: „Nie idźcie do pogan i nie wstępujcie do żadnego miasta sama-*

rytańskiego! Idźcie raczej do owiec, które poginęły z domu Izraela. Idźcie i goście: „Bliskie już jest królestwo niebieskie”. Uzdrawiajcie chorych, wskrzeszajcie umarłych, oczyszczajcie trędowatych, wypędzajcie złe duchy! Darmo otrzymaliście, darmo dawajcie! Nie zdobywajcie złota ani srebra, ani miedzi do swych trzosów. Nie bierzcie na drogę torby ani dwóch sukien, ani sandałów, ani laski! Wart jest bowiem robotnik swej strawy”.

(Mt 10, 5–10) (WD = KD + KU)

Akty instrukcji mają ułatwić postępowanie odbiorcy i uchronić go od niebezpieczeństwa, na które mógłby być narażony gdyby podjął działanie sam, bez konsultacji z nadawcą, nie korzystając z jego wiedzy i doświadczenia. Nadawca podobnie jak w radach i ostrzeżeniach pozostawia odbiorcy jednak swobodę wyboru postępowania. Przykład 20 łączy cechy instrukcji – opis postępowania z uzasadnieniem, oraz polecenia z racji osób uczestniczących w komunikacji: Jezus i Jego uczniowie, którzy są posyłani do pełnienia konkretnej misji.

Przykazania:

21) *„Nauczycielu, które przykazanie w Prawie jest największe?” On mu odpowiedział: „Będziesz miłował Pana Boga swego całym sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem” To jest największe i pierwsze przykazanie. Drugie podobne jest do niego: „Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego” Na tych dwóch przykazaniach opiera się całe Prawo i Prorocy.*

(Mt 22, 37–40) (WD = KD + KU)

Przykazania są jakby nadrzędną formą wielu innych aktów mowy: nakazów, zakazów, poleceń i żądań, ponieważ mają uniwersalny charakter, tzn. dotyczą każdego odbiorcy niezależnie od statusu społecznego, wieku, płci. Nadawca – Bóg jest niepodważalnym autorytetem, któremu odbiorca – człowiek nie może się przeciwstawić bez szkody dla siebie.

Przytoczone przykłady niektórych rodzajów dyrektywnych aktów mowy pokazują niezwykle bogactwo tych aktów występujące na kartach Nowego Testamentu oraz dużą trudność w jednoznacznym zaklasyfikowaniu ich do odpowiedniego typu aktów mowy. Wiele z nich łączy w sobie cechy różnych aktów. Duże znaczenie ma też światopogląd osoby analizującej, wierzący i niewierzący inaczej będą je odbierać i mogą dokonać odmiennych interpretacji tego samego dyrektywnego aktu mowy.

Źródło

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, 1980, opr. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, wyd. 3, Wyd. Pallotinum, Poznań – Warszawa.

Literatura

- Austin J. L., 1993, *Mówienie i poznawanie. Rozprawy i wykłady filozoficzne* (tyt. org. *Philosophical Papers. Sense and Sensibilia. How to Do Things with Words*, przeł. B. Chwedeńczuk), Warszawa.
- Komorowska E., 2008, *Pragmatyka dyrektywnych aktów mowy w języku polskim*, Szczecin – Rostock.
- Prokop I., 2010, *Aspekty analizy pragmatycznej*, Poznań.
- Pytel-Pandey D., 2009, *Dyrektywy języka rosyjskiego i niemieckiego: prośba, żądanie, nakaz*, „Slavica Wratislaviensia”, CL, Wrocław, s. 227–232.
- Pytel-Pandey D., 2011, *Dyrektywne akty mowy – klasyfikacja ze względu na siłę zobowiązania do ich realizacji*, „Slavica Wratislaviensia”, CLIV, Wrocław, s. 149–158.
- Searle J. R., 1987, *Czynności mowy. Rozważania z filozofii języka*, (tyt. org. *Speech Acts. An Essay in the Philosophy of Language*, przeł. B. Chwedeńczuk), Warszawa.
- Searle J. R., 1999, *Umysł, język, społeczeństwo. Filozofia i rzeczywistość* (tyt. org. *Mind, Language and Society. Philosophy in the Real World*, z ang. tł. D. Cieśla), Warszawa.
- Wierzbicka A., 1973, *Akty mowy*, [w:] *Semiotyka i struktura tekstu*, pod red. M. R. Mayenowej, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, s. 201–219.
- Формановская Н. И., 2007, *Речевое взаимодействие: коммуникация и прагматика*, Москва.
- Hindelang G., 1978, *Auffordern. Die Untertypen des Aufforderns und ihre sprachlichen Realisierungsformen*, Göppingen.
- Hindelang G., 2010, *Einführung in die Sprechakttheorie*, 5. Auflage, Tübingen.
- Маслова А. Ю., 2008, *Введение в прагматическую лингвистику*, изд. 2., Москва.
- Wunderlich D., 1976, *Studien zur Sprechakttheorie*, Frankfurt am Main.

DIRECTIVE SPEECH ACTS IN THE NEW TESTAMENT

SUMMARY

This article discusses the directive speech acts in the New Testament. The author presents examples of such acts from the New Testament Scriptures, and then carries out their pragmalinguistic analysis.

e-mail: danuta_pandey@op.pl